

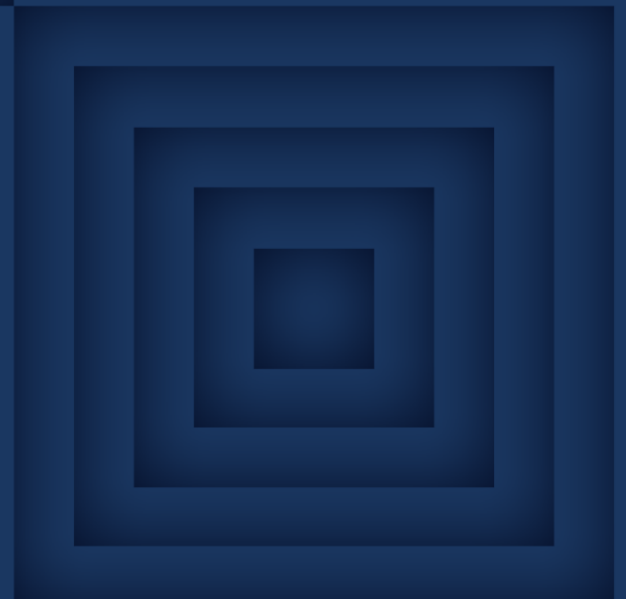
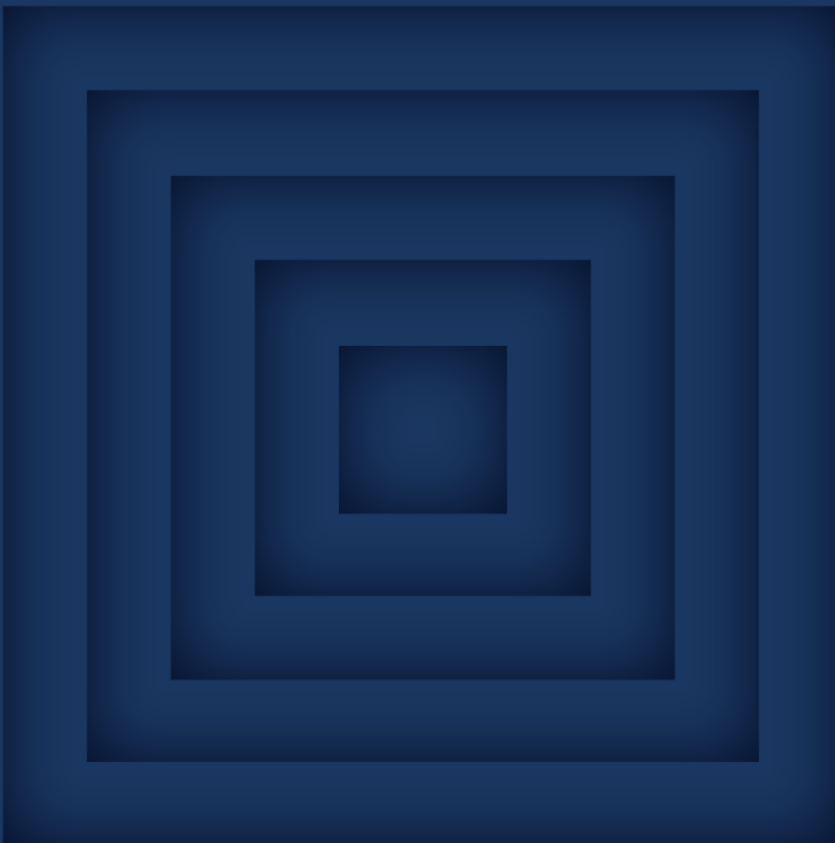
The Hague Centre
for Strategic Studies

Multidomein Optreden:

Bijdrage voor het Rondetafelgesprek van de
Tweede Kamercommissie voor Defensie

Tim Sweijs

20 maart 2024

Multidomein Optreden

Bijdrage voor het Rondetafelgesprek van de vaste Tweede Kamercommissie voor Defensie over Informatiegestuurd optreden, Multi Domain Operations, en Defensie Strategie Data Science en AI¹

Goedendag, mijn naam is Tim Sweijs, ik ben onderzoeksdirecteur bij HCSS, een onderzoeksinstituut op het gebied van nationale en internationale veiligheid, en ik ben tevens verbonden aan het War Studies Research Centre van de Nederlandse Defensie Academie waar ik een tien-weekse Mastercursus geef over de Toekomst van Oorlog. Ik ben gepromoveerd in de oorlogswetenschappen in Engeland en bestudeer onder meer ontwikkelingen in oorlogsvoering en de implicaties daarvan voor defensie en veiligheidsstrategie en capaciteiten. Later deze maand publiceer ik samen met Jeff Michaels een volume getiteld *Beyond Ukraine: Debating the Future of War*.² Mijn bijdrage vandaag is mede gebaseerd op een onderzoek dat ik afgelopen jaar samen met collega Davis Ellison en een team van onderzoekers heb uitgevoerd waarin we de ontwikkeling van Multidomein Operaties bij bondgenoten en andere naties analyseerden op basis van veldbezoek en interviews in onder meer de VS, Israël, Duitsland, Frankrijk en Denemarken, alsmede ander werk dat wij voor *NATO Allied Command Transformation* doen op dit gebied.³ De studie *Breaking Patterns: Multidomain Operations and Contemporary Warfare* werd gefinancierd door de Landmacht maar de inhoud inclusief de conclusies en aanbevelingen zijn volledig voor onze eigen verantwoordelijkheid.⁴

Welnu, er waart een nieuw *warfighting concept* door de hoofdkwartieren van majeure militaire machten en het *warfighting concept* heet Multidomein Operaties of afgekort MDO. Een *warfighting concept* biedt een raamwerk voor militaire organisaties hoe militaire operaties te gebruiken om militaire doelen te bereiken middels een beschrijving van de principes, strategieën, tactieken en operationele methoden. Zo'n *warfighting concept* is essentieel omdat het zowel binnen een krijgsmacht als een centraliserend element kan dienen om alle neuzen in dezelfde richting te krijgen, en als leidraad te fungeren bij de ontwikkeling van capaciteiten, opleiding, en training en simulatie, zowel op nationaal niveau als op internationaal niveau. In de Koude Oorlog heeft bijvoorbeeld AirLand Battle deze richtinggevende functie gespeeld binnen de NAVO, in de jaren negentig, zij het met minder succes, NCW (Network Centric Warfare), en in de jaren nul Counterinsurgency Operation (COIN).

Kortweg komt MDO neer op dat militaire organisaties activiteiten door de verschillende domeinen van oorlog proberen te orkestreren zodat ze synergetische effecten kunnen bereiken. Nou dat is een hele mond vol, maar het idee is om sneller, slimmer en effectiever dan de tegenstander te kunnen opereren omdat je hem niet in een domein bevecht, denk bijvoorbeeld op het land, maar dat je hem op allerlei verschillende manieren aanpakt, juist daar waar de tegenstander het meest kwetsbaar is, terwijl die acties afgestemd zijn op elkaar: je valt aan op het land, je hebt SOF eenheden die achter de linies al rotzooi aan het trappen zijn, deze worden ondersteund met lucht en maritieme

¹ Op woensdag 20 maart hield de vaste commissie voor Defensie van de Tweede Kamer een *rondetafelgesprek over Informatiegestuurd optreden, Multi Domain Operations, en Defensie Strategie Data Science en AI*.

² Tim Sweijs and Jeffrey H. Michaels (eds.), *Beyond Ukraine: Debating the Future of War* (Hurst, 2024).

³ Voor een overzicht, zie <https://hcss.nl/hcss-nato-hq-sact-symposium/>

⁴ Davis Ellison & Tim Sweijs, *Breaking Patterns: Multi-Domain Operations and Contemporary Warfare*, HCSS September 2023, <https://hcss.nl/report/breaking-patterns-multi-domain-operations-and-contemporary-warfare/>. Voor een korter stuk, dat de belangrijkste takeaways van onze studie benoemt, zie Davis Ellison & Tim Sweijs, *Empty Promises? A Year Inside the World of Multi-Domain Operations*, War on the Rocks, January 2024, <https://warontherocks.com/2024/01/empty-promises-a-year-inside-the-world-of-multi-domain-operations/>

aanvallen, terwijl Elektromagnetische Oorlogsvoering de ogen en oren van de tegenstander verblinden en verdoven, en er een Informatie Operatie op strategisch niveau plaatsvindt die ervoor zorgt dat de tegenstander denkt dat er een aanval elders plaatsvindt. Dit klinkt allemaal tot nog toe in strikt militaire zin, nog vrij logisch op papier, nietwaar?

De opkomst van MDO denken is het gevolg van een aantal grotere trends die ik hier alleen kort noem : *pervasive transparency* oftewel alles-penetrerende transparantie, en *ubiquitous connectedness*, oftewel alom verbreide verbondenheid, door toedoen van de proliferatie van sensoren en communicatie-deviezen, zowel in de vorm van smartphones als in satellieten. In zekere zin is het een logische opvolger van *combined arms* denken dat al honderd jaar oud is. Welnu, wij hebben een rondtocht langs NAVO bondgenoten en andere belangrijke actoren gemaakt en komen tot de volgende bevindingen:

MDO is *the name of the game*. MDO mag dan een buzzwoord zijn, het is ondertussen opgenomen in strategische beleidsdocumenten en geeft richting aan de ontwikkeling van strategieën en capaciteiten. Niet alleen onze bondgenoten doen MDO, mogelijke opponenten doen het hetzelfde. MDO is onderdeel van China's ambitie om '*multi-domain precision warfare*' te ontwikkelen. Maar ook een niet-statelijke actor als Hamas liet zien op 7 Oktober dat het in staat was om georkestreerde operaties met synergetische effecten op het land, in de lucht en in het informatiedomein uit te voeren met verre gaande strategische consequenties. Met andere woorden: de internationale trein MDO, ongeacht welke precieze titulatuur het krijgt, heeft het station verlaten en is op snelheid aan het komen. Deze ontwikkeling zie ik niet snel ombuigen.

Er zijn wel een flink aantal problemen die de succesvolle adoptie en implementatie van MDO in de weg staan:

1. Er is sprake van Babylonische spraakverwarring waarin verschillende landen over verschillende termen spreken op verschillende niveaus (strategisch operationeel tactisch) hetgeen relevant is voor de ophanging op divisie-, brigade- of bataljonsniveau, scope (militair ((Denemarken, Frankrijk, Duitsland, Israël, VS) of ook civiel (VK en Taiwan) met soms verschillende betekenissen. Multi-domain operaties (Denemarken, NAVO, VS), integratie (VK), manoeuvre (Israël) en afschrikking (Taiwan). 'Multimilieux/multichamps' is de Franse term, terwijl de Duitsers spreken over 'Multidimensionalität'. Domein en dimensie worden soms door elkaar gebruikt zoals in het Duits en het Hebreeuws.
2. Als buzzwoord mag MDO dan wellicht goed klinken op papier, MDO als zodanig ontbeert een *theory of victory*: 'Cross domein orchestreren voor synergetische effecten' zijn niet meer dan loze woorden, zonder een oorlogsscenario met een concrete vijand, en een analyse van hoe deze vijand militair verslagen kan worden. Kortom: MDO is voornamelijk strategisch en conceptueel onvoldoende uitgedacht.
3. Technologische maturiteit is een probleem: er wordt uitgegaan van de beschikbaarheid van technologieën die het mogelijk maken om '*Everything, Everywhere, All at Once*' te doen, maar veel van deze technologieën zijn ofwel nog niet *ready for prime time*, ofwel niet beschikbaar in voldoende aantallen, gegeven de grote achterstand die Europa heeft op het gebied van eigen C4ISR (communicatie, computer, control, commando, informatie surveillance, reconnaissance,) en elektromagnetische oorlogsvoering capaciteiten.
4. Er is internationaal en tot op zekere hoogte ook nationaal nog onvoldoende interservice samenwerking bij de ontwikkeling van MDO, zowel in opleiding als in training en oefening, waarbij sommige krijgsmachtonderdelen een technologie-centrische focus hebben terwijl andere onderdelen juist aandacht hebben voor de menselijke en organisatorische kant.
5. En er is weinig aandacht voor de risico's van MDO zoals informatie overload, te grote afhankelijkheid van connectiviteit, over-engineering, en de assumptie dat het geheel meer is dan de som der delen.

Welnu, het goede nieuws is dat er wel degelijk oplossingen zijn voor de hier gesignaleerde problemen; we kunnen hier nader in de Q&A op ingaan, maar laat mij me voor nu beperken tot een tweetal aanbevelingen waar u als kamer wellicht ook een rol in kan spelen bij de bevordering hiervan:

1. Stel een nieuwe Commissie Lessen van Contemporaine Conflicten op die naar bestaande conflicttheaters gaat en bestudeert welke lessen getrokken kunnen worden uit hedendaags conflict voor militair optreden, specifiek aangaande MDO: kijk naar hoe Hamas opereert, analyseer hoe Israël vecht. Bestudeer hoe de Azeri de machtsbalans ten opzichte van de Armeniërs in een relatief korte tijd hebben omgedraaid in hun voordeel, en de Armeniërs tot capitulatie hebben gedwongen met nieuwe operationele concepten. Leer van hoe de Oekraïners en de Russen de laatste twee jaar opereren en hun concepten en modus operandi aanpassen. Zo'n Commissie Lessen van Contemporaine Conflicten bestaat uit mensen van binnen en buiten de overheid en militairen en niet-militairen en brengt korte rapportages uit. Hiermee wordt het lerend en het aanpassend vermogen van de Defensieorganisatie vergroot. Het stelt tevens Nederland in staat om een aanjagende rol te spelen binnen de NAVO en bij partners met wie Nederland een nauwe samenwerking heeft zoals Duitsland.
2. Dat leren en aanpassend vermogen is nauw verbonden met een tweede aanbeveling: we moeten veel kortere *Research and Development* (R&D) loops hebben. R&D gelden moeten niet alleen gaan naar het ontwikkelen van fundamentele technologieën met een laag TRL (Technology Readiness Level) niveau. In plaats daarvan moet er veel meer geld gaan naar ontwikkeling *at the edge* waarin operators in simulaties in het veld technologie uitproberen en toepassen en die samen met technologiebedrijven aanpassen en door ontwikkelen. Er zijn hier en daar voorbeelden van maar dat zijn eerder druppels op een gloeiende plaat. Het is de hoogste tijd om substantieel meer geld naar the front end te sturen in plaats van alleen via bestaande structuren en daar ook de incentieven en structuren voor te creëren zodat dat geld uitgegeven kan worden. Neem bv. C2 (*Command & Control*) waar Mietta Groeneveld zo na mij over spreekt: we zouden moeten experimenten met grote aantallen sensoren gecombineerd met de ontwikkeling van C2 omgevingen waarin er virtuele en hologram-omgevingen worden gebouwd die op verantwoordelijke wijze gebruik maken van algoritmische toepassingen. En als het dan werkt, dan moet er snel opgeschaald worden, net zoals er nu in Oekraïne gebeurt met de oprichting van een speciale branche binnen de krijgsmacht volledig gericht op drones. Dat kunnen we: er is een top gaming industry in Nederland, we hebben hele goede data scientists, robotici, modellers, ethici en juristen in het ecosysteem Delft – Den Haag – Utrecht, en er zijn ook tal van kleine bedrijven die diensten en producten ontwikkelen en aanbieden op dit vlak, maar in de regel zien we dat dit soort experimenten de laatste jaren echt om 'klein bier' gaat. Daar moet echt verandering in komen om de Nederlandse krijgsmacht klaar te stomen voor het 21^e eeuwse strijdveld.

Dank u voor de gelegenheid om mijn gedachten te delen. Ik ben gaarne bereid mijn ideeën nader toe te lichten en ook andere aanbevelingen uit onze studie met u te delen.

Tim Sweijts, Den Haag, 20 Maart 2024.